

Додаток 1 до наказу № 170
Від «05» листопада 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, МОНІТОРИНГ ТА
ПЕРЕГЛЯД ОСВІТНІХ ПРОГРАМ
В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Схвалено на засіданні Вченої ради НУХТ
Протокол №4 від 30 листопада 2023 р.

Київ – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм в Національному університеті харчових технологій (надалі – Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014, № 1556-VII (зі змінами), Закону України «Про освіту» № 2745-VIII від 05.09.2017 (зі змінами), «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти ESG», постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015, № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018, Проекту Тьюнінг (TUNING Project) «Гармонізація освітніх структур у Європі», проекту «Компетентності у визнанні та навчанні» (Competences in Recognition and Education 2, CoRe 2), Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (The European Qualifications Framework for Life Long Learning – “EQF for LLL”) (2008 р.), постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 509 від 12.06.2019), Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті харчових технологій (надалі – Університет).

1.2. Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма (надалі – освітня програма) – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Мета (цілі) освітньої програми повинні узгоджуватись з місією та Стратегією розвитку Університету.

1.3. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII підготовка фахівців в Університеті здійснюється за такими освітніми програмами:

- освітньо-професійні програми підготовки бакалаврів обсягом 180-240 кредитів ЄКТС;
- освітньо-професійні програми підготовки магістрів обсягом 90-120 кредитів ЄКТС;
- освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії з обсягом освітньої складової 30-60 кредитів ЄКТС.

1.4. Успішне виконання освітньої програми здобувачем вищої освіти є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

1.5. Стандарти вищої освіти встановлюють такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

1.6. Принципи, на основі яких розробляються освітні програми:

- системність – дотримання відповідності мети, змісту освітніх програм, методів, форм, засобів, технологій і механізмів реалізації освітнього процесу очікуваним результатам навчання;
- наступність – наявність послідовного зв'язку між різними етапами освітнього процесу та ступенями вищої освіти;
- інноваційність та інтегрованість освіти і науки – врахування сучасних досягнень розвитку науки та відображення результатів наукових досліджень у змісті освітньої програми;
- студентоцентрованість – зорієнтованість освітнього процесу на студента, його здатність навчатися та набувати ним відповідні компетентності;
- формування компетентностей студентів як їхніх результатів навчання;
- врахування потреб, інтересів та вимог усіх зацікавлених сторін;
- інтеграція освітнього процесу у Європейський простір вищої освіти;
- модульність – структурування змісту освітньої програми;
- збалансованість та реалістичність освітньої програми – об'єктивність присвоєння кредитів компонентам освітньої програми, здатність студентів у визначені терміни навчання набути очікувані компетентності за результатами виконання програми;
- гнучкість та мобільність структури освітньої програми – можливість адаптації структури і змісту освітньої програми до змін потреб та інтересів зацікавлених сторін;
- відповідність освітньої програми національній рамці кваліфікацій.

1.7. Перелік акредитованих та неакредитованих освітніх програм, за якими здійснюється прийом на кожний рівень вищої освіти, наводиться у Правилах прийому до Національного університету харчових технологій.

Основні терміни та їх визначення

Акредитація – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності Університету за цією програмою на предмет: відповідності

стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання.

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Гарант освітньої програми – керівник робочої (проектної) групи з розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду освітньої програми, штатний науково-педагогічний працівник Університету, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначені навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

ЄДЕБО – Єдина державна електронна база з питань освіти.

Забезпечення якості освіти – сукупність процедур, що застосовуються на інституційному (внутрішньому) та національному і міжнародному (зовнішньому) рівнях для якісної реалізації освітніх програм і присудження кваліфікацій.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в Університеті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти:

інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентності рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної галузі, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної галузі, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Ліцензійні умови – Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 в редакції постанови КМУ №365 від 24.03.2021 р.

Національна рамка кваліфікацій (НРК) – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 519 від 25.06.2020).

Освітній компонент – змістовна навчальна складова освітньої програми як автономний, офіційно структурований навчальний досвід, що повинен мати послідовний чіткий набір результатів навчання, визначені види навчальної діяльності згідно з часом, виділеним в рамках освітньої програми, та відповідні критерії оцінювання.

Освітня програма (освітньо-професійна, освітньо-наукова, освітньо-творча) – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо - професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти. Програмні результати навчання за освітньою програмою відображаються в профілю освітньої програми; результати навчання за освітніми компонентами професійної програми відображаються в навчальних програмах дисциплін, практик та інших компонентів освітньої програми.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається Університетом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти (формальна спеціалізація). Неформальна спеціалізація не вимагає окремої освітньої програми та передбачає лише вибір здобувачами вищої освіти певних блоків навчальних дисциплін в рамках освітньої програми за спеціальністю або за формальною спеціалізацією.

Проект Тьюнінг (TUNING Project) – «Гармонізація освітніх структур у Європі» є проектом за ініціативою університетів, що має на меті запропонувати універсальний підхід до впровадження Болонського процесу на рівні вищих навчальних закладів та предметних областей. Підхід, запропонований в

проекті, полягає в методології перегляду, розробки, впровадження та оцінювання навчальних програм для кожного з циклів, визначених Болонською декларацією.

Проект CoRe 2 – це розвиток ідей проекту TUNING щодо компетентнісного підходу в побудові навчальних програм, що сприятиме кращому розумінню кваліфікацій та полегшуватиме їх визнання.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ ТА ВИМОГИ ДО ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

В межах однієї спеціальності Університет може реалізувати декілька освітніх програм за різними спеціалізаціями. Профільна спрямованість, обумовлена суттєвими особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмними результатами чи переліком освітніх компонентів, є підставою для розроблення окремої освітньої програми. Окрему освітню програму можуть спільно реалізувати декілька факультетів/інститутів Університету та/або освітніх організацій, включаючи міжнародні.

Навчання за освітньою програмою проводиться за запровадженими в Університеті формами навчання. У разі організації різних форм навчання структура, обсяг, зміст і результати освітньої програми за певним рівнем вищої освіти не мають різнитися.

2.1. Структура освітньої програми

Освітня програма складається з (додаток 1):

- титульна сторінка;
- передмова;
- профіль освітньої програми;
- переліку компонент освітньої програми, структурно-логічної схеми послідовності вивчення компонент освітньої програми;
- форма атестації здобувачів вищої освіти;
- матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми;
- матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

2.2. Зміст освітньої програми:

2.2.1. Титульна сторінка. Містить інформацію про затвердження та введення в дію освітньої програми.

2.2.2. Лист погодження. Відомості щодо обговорення та схвалення

освітньої програми на засіданні випускової кафедри, вченій раді навчально-наукового інституту/факультету, Центром моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету, НМР Університету та зовнішніми стейкхолдерами (за наявності).

2.2.3. У передмові освітньої програми зазначають її відповідність існуючим стандартам, вказують перелік зацікавлених сторін, за участю яких розроблена освітня програма (роботодавці, адміністративні та науково-педагогічні працівники Університету, науковці НАН України та інших наукових установ, студенти тощо), зовнішніх рецензентів, склад робочої групи, гарант освітньої програми.

2.2.4. Опис профілю освітньої програми відображає характерні її риси та найсуттєвішу інформацію про неї, визначає предметну галузь, до якої вона належить, специфічні особливості, що відрізняють освітню програму від інших подібних програм.

Профіль програми включає такі елементи:

1) загальна інформація:

- повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу; ступінь вищої освіти та кваліфікація, що присвоюється;
- офіційна назва програми;
- тип диплома та обсяг програми;
- акредитація;
- цикл/рівень;
- передумови;
- мова(и) викладання;
- термін дії освітньої програми;
- інтернет-адреса.

2) мета (цілі) освітньої програми;

3) характеристика освітньої програми:

- опис предметної сфери;
- назва галузі знань;
- назва спеціальності;
- орієнтація програми;
- основний фокус програми та спеціалізації;
- особливості програми,

4) придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання:

- придатність до працевлаштування;
- подальше навчання.

5) викладання та оцінювання:

- викладання та навчання;
- оцінювання.

6) програмні компетентності:

- інтегральна,
- загальні,

- фахові.
- 7) **програмні результати навчання:**
 - програмні результати навчання;
- 8) **ресурсне забезпечення реалізації програми:**
 - кадрове забезпечення;
 - матеріально-технічне забезпечення;
 - інформаційне забезпечення та навчально-методичного забезпечення.
- 9) **академічна мобільність:**
 - національна кредитна мобільність;
 - міжнародна кредитна мобільність;
 - навчання іноземних здобувачів вищої освіти.

2.2.5. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність:

- перелік компонентів освітньої програми;
- структурно-логічна схема.

2.2.6. Форма атестації здобувачів вищої освіти: атестація здобувачів вищої освіти; вимоги до кваліфікаційної роботи та присвоєної кваліфікації;

2.2.7. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми;

2.2.8. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми.

2.2.9. Розподіл змісту освітньої програми за групами компонент відображає розподіл обсягу компонентів освітньої програми за обов'язковими і вибірковими складовими.

2.2.10. Перелік компонент освітньої програми – назви обов'язкових і вибіркових компонент освітньої програми з їхніми кодами, обсягами в кредитах та формами підсумкового контролю, відображає розподіл освітньої програми на окремі освітні компоненти та логічну послідовність їх вивчення, які можуть складатися з одного або кількох модулів, інших типів складових навчального курсу, навчальної та виробничої практики, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів.

Перелік включає назви навчальних дисциплін, практик, курсових і кваліфікаційних робіт та їх обсяг у кредитах ЄКТС з розподілом за навчальними семестрами.

2.2.11. Структурно-логічна схема послідовності вивчення компонент освітньої програми – схематичне відображення логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін та інших компонент освітньої програми.

2.2.12. Інформація щодо форм атестації – форми підсумкової атестації здобувачів вищої освіти за результатами виконання освітньої програми (атестаційний екзамен та/або захист кваліфікаційної роботи).

2.2.13. Матриця забезпечення відповідності програмних результатів навчання освітньої програми компонентам та матриця відповідності

програмних компетентностей освітнім компонентам є відображенням структурно - логічних зв'язків між програмними результатами навчання, програмними компетентностями та компонентами освітніх програм.

2.2.14. Розподіл змісту освітніх програм за групами компонент та циклами підготовки, перелік компонент освітніх програм визначає проектна група спеціальності відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті харчових технологій.

2.2.15. На основі даних профілю освітньої програми формується Додаток до диплому європейського зразка.

2.3. Вимоги до освітньої програми

2.3.1. Нормативна тривалість навчання за освітніми програмами визначається в академічних роках. Для рівнів вищої освіти навчальне навантаження здобувача освіти, як правило, складає 60 кредитів ЄКТС за один академічний рік. Тривалість академічного року на випускних курсах може бути меншою від 12 місяців.

2.3.2. Мовою викладання та оцінювання за освітніми програмами в Університеті є державна мова, при цьому одна або декілька дисциплін можуть викладатися іншими (іноземними) мовами.

Використання іноземних мов за спільними програмами з іноземними закладами вищої освіти здійснюється відповідно до законодавства.

2.3.3. Додатком до освітньої програми є навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Мова (мови) викладання та оцінювання окремих освітніх компонентів (складових), якщо вона (вони) відмінна від державної, зазначаються в описі освітньої програми та в навчальному плані.

2.3.4. Освітні програми Університету орієнтуються на здобувача вищої освіти, створюють умови для формування індивідуальних траєкторій навчання та спрямовані на розширення можливостей здобувача вищої освіти щодо працевлаштування та до подальшого навчання.

Освітні програми розробляються для формування переліку компетентностей, які необхідні для академічної та професійної сфери, дозволяють адаптуватися до вимог ринку праці та до професійних потреб осіб, що навчаються.

2.3.5. Безпосереднє керівництво освітньою програмою за рівнями вищої освіти здійснює гарант освітньої програми – штатний науково-педагогічний працівник Університету, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років. Науково-педагогічний працівник може бути гарантом тільки однієї освітньої програми. Вимоги щодо кваліфікації гаранта освітньої програми визначаються Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.

Гарант освітньої програми несе персональну відповідальність за забезпечення якості навчання на освітній програмі, своєчасне надання інформації з моніторингу програми, її акредитацію та конкурентоздатність.

Призначення гарантів освітніх програм, за поданням вчених рад відповідних структурних підрозділів або Вченої ради Університету, здійснюється наказом ректора Університету.

2.3.6. Відповідальність за високий професійний рівень науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які беруть участь у забезпеченні освітніх програм, наявність необхідних інформаційних ресурсів, спеціалізованого обладнання і приміщень, релевантність, об'єктивність і відкритість процесів оцінювання навчальних досягнень осіб, які навчаються, за відповідність процедур оцінювання спеціальності і рівню кваліфікації покладається на Університет.

Кафедри як основний та базовий структурний підрозділ несуть повну відповідальність за реалізацію освітніх програм, в яких вони задіяні.

2.3.7. Кадрові вимоги до науково-педагогічних, наукових працівників програми, які беруть участь у реалізації освітньої програми відповідають Ліцензійним вимогам. Відомості можуть надаватися у вигляді аналітичних матеріалів (сукупно за всіма науково-педагогічними, науковими працівниками програми, із зазначенням відомостей про їх профільну освіту, вчені ступені й звання, наукову роботу, статус по відношенню до Університету (штатний працівник/сумісник). Також зазначаються відомості про провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, фахівців-практиків зі сфери виробництва й науки, яких залучено до реалізації конкретної освітньої програми.

2.3.8. Наявність відомостей про матеріально-технічні умови та фінансові аспекти реалізації освітньої програми, включаючи наявність спеціалізованих лабораторій і кабінетів, складного обладнання.

2.3.9. Наявність відомостей про зв'язки з роботодавцями та представниками професійних асоціацій, їх участі в проектуванні й реалізації освітньої програми.

2.3.10. Наявність системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, моніторинг та періодичний перегляд освітньої програми.

3. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВІДКРИТТЯ І ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Розроблення освітньої програми

Нову освітню програму розробляють на основі стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти з урахуванням вимог професійних стандартів у відповідній професійній галузі. Розроблення нової освітньої програми включає такі етапи:

- Обґрунтування доцільності освітньої програми (формування робочої (проектної) групи, аналіз актуальності освітньої програми, оцінювання достатності наявних ресурсів, визначення профілю

- освітньої програми) (I етап);
- Розроблення опису освітньої програми та навчального плану, громадське обговорення проекту освітньої програми (II етап);
- Експертиза матеріалів освітньої програми (внутрішня та зовнішня із залученням стейкхолдерів) (III етап);
- Погодження та затвердження освітньої програми (IV етап);

3.1.1. Обґрунтування доцільності освітньої програми (I етап)

Формування робочої (проектної) групи

Нова освітня програма розробляється за ініціативи групи з числа науково-педагогічних та наукових працівників та/або за ініціативою керівництва інституту /факультету, Університету. Розробленню нової освітньої програми передують її порівняльний аналіз з освітніми програмами аналогічних спрямувань, що діють у провідних зарубіжних і вітчизняних закладах вищої освіти, – їх тривалості, переліку навчальних дисциплін, рівня викладання та ін.

Склад робочої (проектної) групи для обґрунтування доцільності освітньої програми затверджується розпорядженням директора/декана відповідного інституту/факультету на підставі пропозицій випускової кафедри.

Склад науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, відповідну освітній програмі, повинен бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання та працюють у закладі освіти за основним місцем роботи.

Вимоги до складу науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть освітній процес на освітній програмі визначаються Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

Частка науково-педагогічних (педагогічних) та/або наукових працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене звання та працюють за основним місцем роботи, повинна становити не менше 50 відсотків на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти, з них осіб, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, повинна становити:

- для другого (магістерського) рівня вищої освіти - не менше 10 відсотків
- для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти - не менше двох докторів наук для здійснення керівництва науковою складовою кожної освітньо-наукової програми.

Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники, які забезпечують освітній процес, повинні мати не менше чотирьох досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 цих Ліцензійних умов. Одна й та ж сама особа може бути членом декількох проектних груп освітніх програм. Очолює робочу (проектну) групу її керівник – гарант освітньої програми.

У разі розроблення спільної освітньої програми створюють проектну групу, до складу якої входять представники всіх учасників-партнерів, які беруть участь у реалізації нової спільної освітньої програми. У разі розроблення програми подвійних дипломів слід враховувати не тільки змістовну відповідність навчальних планів, але й вимоги щодо обсягу окремих компонентів освітньої програми, поточного контролю, підсумкової атестації й планованих навчальних результатів, які передбачає кожен з учасників-партнерів, що видає документи про освіту та кваліфікацію.

Проектні групи виконують такі завдання на етапі розроблення та при перегляді освітніх програм:

- обирають вид освітньої програми;
- встановлюють актуальність освітньої програми;
- формують профіль програми;
- визначають форми навчання та організації освітнього процесу;
- визначають освітні компоненти;
- здійснюють аналіз відповідності освітньої програми Ліцензійним умовам;
- здійснюють аналіз відповідності освітньої програми Ліцензійним умовам;
- розроблення навчального плану та інші нормативних документів, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною освітньої програми з врахуванням рекомендацій навчального, навчально - методичного відділів та вимог навчально-методичної ради Університету;
- узагальнюють пропозиції та формують рекомендації з удосконалення діючої освітньої програми;
- беруть участь у моніторингу освітньої програми (узагальнюють пропозиції та рекомендації, здійснюють самооцінювання) і періодичному перегляді освітньої програми;
- спільно з відповідальними особами структурних підрозділів Університету та приймальною комісією забезпечують внесення відомостей щодо освітньої програми до ЄДЕБО;
- здійснюють контроль за реалізацією освітньої програми науково-педагогічними працівниками та кафедрами Університету.

За запитом проектної групи відповідні служби Університету зобов'язані надати у визначений гарантом освітньої програми строк відомості, необхідні для розроблення освітньої програми. Координацію діяльності усіх проектних груп Університету здійснює перший проректор або проректор з

науково-педагогічної та виховної роботи.

Аналіз актуальності освітньої програми та оцінювання достатності наявних ресурсів

Встановлюють суспільну потребу в освітній програмі, її потенціал – шляхом консультацій з зацікавленими сторонами (здобувачами вищої освіти, випускниками Університету, роботодавцями, науковою спільнотою, професіоналами тощо), з'ясовують виконання основних умов її запровадження. Проводять аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому освітньої програми, аналіз ринку праці, на який орієнтовано нову освітню програму, можливостей майбутнього працевлаштування випускників.

Проектна група, виходячи з прогнозованої структури освітньої програми, з врахуванням Ліцензійних умов, за результатами консультацій з профільними службами Університету здійснює попереднє загальне оцінювання достатності наявних ресурсів (кадрових, фінансових, організаційних та ін.) для її реалізації та потреби залучення зовнішніх ресурсів.

Визначення профілю освітньої програми

Профіль програми складається проектною групою як короткий документ, створений для представлення загальної інформації про освітню програму. Визначення профілю полягає у визначенні мети освітньої програми, загальних та фахових програмних компетентностей, яких має бути досягнуто в результаті навчання, кінцевих (програмних) результатів навчання з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів вищої освіти та встановлення необхідного обсягу освітньої програми у кредитах ЄКТС.

Під час формулювання компетентностей та програмних результатів навчання слід забезпечити активну участь представників ринку праці.

Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні (фахові)) визначають специфіку програми. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця на освітню та професійну підготовку потенційного працівника. Основою для формулювання програмних компетентностей освітньої програми є перелік компетентностей державного Стандарту вищої освіти за даною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більше 4-5) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці.

Інтегральні та загальні компетентності визначено Національною рамкою кваліфікацій і описано за кваліфікаційними рівнями (7 - бакалаврський, 8 - магістерський, 9 - доктора філософії).

Рекомендованим є вибір загальних компетентностей з переліку проекту TUNING, який є платформою для розробки точок прив'язки, що ґрунтуються на результатах навчання, сформульованих в термінах компетентностей. В проекті Тьюнінг розрізняються фахові компетентності і загальні компетентності.

Спеціальні (фахові) компетентності мають відповідати визначеному

рівню освітньої програми.

Програмні результати навчання визначають, що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Набір програмних результатів навчання є однаковим для всіх здобувачів вищої освіти за освітньою програмою певного рівня.

Програмні результати навчання повинні корелювати з визначеним переліком загальних і спеціальних (фахових) компетентностей.

Відповідно до проекту CoRe 2, який визначає компетенції та їх визнання в освіті, результати навчання повинні бути:

Конкретними – забезпечувати достатню деталізацію, написані зрозумілою мовою;

Об'єктивними – сформульованими нейтрально, уникаючи суб'єктивності і неоднозначності;

Досяжними – реалістичними з точки зору часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення;

Корисними – повинні сприйматися як такі, що відповідають рівню вищої освіти та вимогам/очікуванням громадянського суспільства;

Відповідними – відповідати кваліфікаційним вимогам;

Мати характер стандартів – визначати стандартні вимоги, які повинен досягнути здобувач вищої освіти;

Вимірюваність – одна з найважливіших характеристик результатів навчання, оскільки саме за результатами оцінювання досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання приймається рішення щодо зарахування даного модуля/навчальної дисципліни та присудження кредитів, а також ставиться відповідна оцінка.

Під час розроблення програмних результатів навчання варто врахувати, що результати навчання характеризують те, що здобувач вищої освіти повинен продемонструвати після успішного завершення освітньої програми. Повний набір програмних результатів навчання має виражати характерні особливості даної програми.

3.1.2. Розроблення опису освітньої програми та навчального плану, громадське обговорення проекту освітньої програми (II етап)

Етап включає такі кроки:

1) складання переліку освітніх компонентів освітньої програми (вирішення питання щодо використання модульної системи в освітній програмі; визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля; визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання; перевірка охоплення ключових загальних та фахових компетентностей);

2) обрання освітніх технологій та розроблення навчального плану;

3) розроблення проекту робочих програм навчальних дисциплін;

4) завдання кафедрам Університету, які задіяні в реалізації освітньої

програми, на розроблення навчально-методичного забезпечення освітньої програми.

На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проектна група визначає загальний бюджет часу – обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити; здійснює структурування результатів навчання (модулів або навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, курсових проектів (робіт), лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

Призначаючи кредити ЄКТС освітнім компонентам освітньої програми, слід віддавати перевагу стандартизованому підходу, коли обсяг кожного компонента є стандартним або кратним.

Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінювання навантаження, необхідного для досягнення програмних результатів навчання.

На основі програмних компетентностей проектна група формулює програмні результати навчання, яких має бути досягнуто в межах кожного освітнього компонента.

Визначаючи підходи до викладання, навчання та оцінювання, проектна група має погодити спосіб найкращого розвитку та оцінювання компетентностей і досягнення бажаних результатів навчання, а також передбачити різноманітні підходи до навчання, викладання та оцінювання.

Крім того, проектна група має перевірити розвиток загальних і спеціальних/фахових компетентностей, а також чи всі ці компетентності охоплюються освітньою програмою.

Проектні групи мають проаналізувати узгодженість програмних результатів навчання та програмних компетентностей, зокрема:

- програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій;
- програмних результатів навчання зі стандартами вищої освіти;
- результатів вивчення модуля (навчальної дисципліни) з програмними результатами навчання (Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентам освітньої програми);
- модульних (дисциплінарних) результатів навчання з програмними компетентностями (Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми);
- методів викладання для досягнення програмних результатів навчання;
- методів оцінювання відповідно з модульними (дисциплінарними) та програмними результатами навчання.

Внесення проектною групою узгоджених результатів навчання до освітньої програми та відповідних навчальних дисциплін – до навчальних планів підготовки фахівців є обов'язковим.

Відповідно до профілю освітньої програми та переліку її освітніх компонентів, проектна група розробляє навчальний план освітньої програми.

При цьому слід враховувати, що обсяг аудиторної роботи здобувачів вищої освіти встановлюється в межах від 1/3 до 2/3 обсягу 1 кредиту ЄКТС, решта обсягу призначається для їх самостійної роботи.

Органи студентського самоврядування можуть подавати пропозиції та зауваження до змісту навчальних планів.

Проектуючи кадрове забезпечення освітньої програми, проектна група має узгодити свої пропозиції стосовно складу науково-педагогічний, наукових працівників для викладання дисциплін, внесених у проект навчального плану, з кафедрами, на яких вони працюють.

Робочі програми навчальних дисциплін за завданнями проектних груп розробляють на кафедрах факультетів згідно з вимогами розроблених освітніх програм. Органи студентського самоврядування можуть надавати пропозиції та зауваження до змісту програм навчальних дисциплін.

Робочу програму навчальної дисципліни розробляють на термін дії навчального плану, за необхідності до неї можуть вносити зміни.

З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, запобігання дублюванню, врахування міждисциплінарних зв'язків програми навчальних дисциплін розглядають на науково-методичній комісії Університету. На підставі робочої програми навчальної дисципліни на поточний навчальний рік на кафедрах розробляють навчально-методичне забезпечення.

Проект освітньої програми викладається на сайт університету для забезпечення відкритого розгляду не пізніше ніж за 1 місяць до її затвердження.

Пропозиції зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів опрацьовуються проектною групою та вносяться до проекту освітньої програми.

3.1.3. Експертиза матеріалів освітньої програми (III етап)

Внутрішня експертиза проводиться директором інституту/деканом факультету, Центром моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету. Результат експертизи подається у вигляді висновку.

Зовнішня експертиза проводиться стейкхолдерами (роботодавцями). Результат експертизи подається у вигляді рецензії на освітню програму.

3.1.4. Погодження та затвердження освітньої програми (IV етап)

Всі нові освітні програми мають єдиний порядок погодження та затвердження, що включає їх послідовний розгляд:

- **Проектною групою.** Проектна група повинна представити обґрунтування доцільності запровадження освітньої програми. Позитивне рішення проектної групи (обґрунтування) є підставою для передачі матеріалів на засідання випускової кафедри (спільне засідання випускових кафедр).
- **Випусковою кафедрою.** Позитивне рішення випускової кафедри є підставою для передачі матеріалів директору інституту/деканові

факультету.

- **Директором інституту/деканом факультету** (для програм аспірантури - завідувачу відділу аспірантури та докторантури), який здійснює перевірку збалансованості та реалістичності програми, раціональності розподілу кредитів, повноту документального забезпечення освітньої програми (навчальний план, кадрове та матеріально - технічне забезпечення) та відповідність освітньої програми Ліцензійним умовам. Позитивне рішення директора/декана відповідного факультету (завідувача відділу аспірантури та докторантури) є підставою для передачі матеріалів на розгляд вченої ради інституту/факультету.
- **Вченою радою інституту/факультету**. Позитивне рішення є підставою для передачі матеріалів освітньої програми на розгляд Центром моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету.
- **Центром моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету** проводить експертизу матеріалів освітньої програми щодо їх відповідності нормативно-правовим документам, позитивне рішення є підставою для передачі матеріалів освітньої програми на розгляд науково-методичної ради Університету.
- **Науково-методичною радою Університету**. Науково-методична рада Університету оцінює відповідність нової освітньої програми всім вимогам, встановленим до освітніх програм в Університеті. Висновок ради є рекомендаційним для Вченої ради Університету.
- **Вченою радою Університету**. Погоджується та затверджується. Вводиться в дію наказом ректора.

3.2. Порядок відкриття і закриття освітньої програми

Рішення про відкриття або закриття освітньої програми ухвалюється Вченою радою Університету за поданням Науково-методичної ради Університету з урахуванням Стратегічного плану розвитку НУХТ на 2021 – 2025 роки, Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті харчових технологій, а також результатів проведених оцінок (у тому числі – оцінки економічної доцільності) та експертиз.

Право прийняття рішення щодо відкриття або закриття освітньої програми не може бути делеговане структурним підрозділам.

3.2.1. Відкриття освітньої програми та набір вступників

Набір вступників на освітні програми здійснює приймальна комісія Університету відповідно до Правил прийому до Університету. Освітня програма може бути включена до Правил прийому і на неї може бути оголошений набір тільки за умови її затвердження і наявності місць ліцензійного обсягу на освітньому рівні вищої освіти, якому вона запроваджується.

3.2.2. Закриття освітньої програми

Освітня програма може бути виключена з переліку освітньої програми, що реалізуються Університетом з ініціативи:

- Університету, якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішнього або внутрішнього оцінювання якості освітньої програми отримано висновки про низьку якість реалізованої освітньої програми. Рішення про виключення освітньої програми з числа освітніх програм, які реалізуються Університетом, приймає Вчена рада Університету.
- Приймальної комісії Університету в разі відсутності набору вступників на освітньої програми упродовж 2 років;
- Директорату/факультету / відділу аспірантури та докторантури (для освітньої програми третього рівня вищої освіти) у разі їх відмови від її реалізації;
- Гаранта освітньої програми в разі зміни діючої освітньої програми. У такому випадку нова освітня програма проходить погодження та затвердження, а за діючою набір вступників припиняється; після завершення навчання останнього курсу вже прийнятих здобувачів вищої освіти освітню програму закривають і виключають з переліку освітніх програм, які реалізуються Університетом;
 - Закриття освітньої програми передбачає:
 - обґрунтування необхідності закриття;
 - розгляд НМР Університету;
 - розгляд Вченою радою Університету.

4. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ, МОНІТОРИНГУ ТА ПЕРЕГЛЯДУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Порядок реалізації освітньої програми

Порядок реалізації освітньої програми визначається Положенням про організацію освітнього процесу Університету.

4.2. Моніторинг освітньої програми

4.2.1. Моніторинг освітньої програми здійснюють для встановлення досяжності, реалістичності та адекватності призначених кредитів, визначених результатів навчання та розрахованого навчального навантаження. Суттєвим елементом для перевірки та перегляду призначення кредитів є зворотний зв'язок з зацікавленими сторонами.

4.2.2. Моніторинг освітніх програм здійснюється на локальному і загальноуніверситетському рівнях. Вимоги до локального і загальноуніверситетського моніторингу за поданням Центру моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету затверджуються ректором.

4.2.3. Локальний моніторинг здійснюється, як правило, членами робочої (проектної) групи програми за участі профільних кафедр із залученням

представників органів студентського самоврядування. Відповідальність за організацію і проведення локального моніторингу освітньої програми покладається на її гаранта.

4.2.4. Результати локального моніторингу не менш як один раз рік обговорюються на засіданнях випускових кафедр та на вченій (педагогічній) раді відповідного структурного підрозділу. Звіти з локального моніторингу подаються до Центру моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету.

4.2.5. Організація і здійснення загальноуніверситетського моніторингу покладається на Центр моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету. Метою моніторингу є узагальнення та поширення кращих практик в межах Університету, своєчасне виявлення негативних тенденцій, допомога у формуванні відомостей про самооцінювання для акредитації освітніх програм.

4.2.6. Центр моніторингу якості та координації освітньої діяльності університету готує аналітичні матеріали для Науково-методичної ради і Вченої ради Університету за звітами про локальний моніторинг.

4.2.7. Необхідною складовою локального і загальноуніверситетського моніторингу є опитування студентів, випускників та роботодавців щодо їх задоволеності освітньою програмою, її компонентами, організацією і забезпеченням освітнього процесу, викладацьким складом відповідно до чинного Положення про опитування учасників освітнього процесу в Національному університеті харчових технологій.

4.3. Перегляд освітньої програми

Перегляд освітніх програм з метою удосконалення (підвищення їх конкурентоспроможності, привабливості на ринку освітніх послуг тощо) здійснюється у формі оновлення з подальшим внесенням змін та затвердженням їх нової редакції. Освітня програма може оновлюватись щорічно в частині всіх компонентів, крім мети (цілей) і програмних результатів навчання.

4.3.1. Підставами для внесення змін до затверджених освітніх програм є:

1) Зміни у нормативних документах, які регулюють питання змісту освіти за відповідним рівнем та/або спеціальністю, у тому числі прийняття нових освітніх і професійних стандартів.

2) Висновки за результатами щорічного звіту про моніторинг освітньої програми, які свідчать про:

- невідповідність розрахованого навантаження реальному навантаженню здобувача вищої освіти на опанування програми у цілому та/або окремих освітніх компонентів;
- недостатній рівень опанування програмних результатів навчання більшістю здобувачів вищої освіти;
- недостатня валідність результатів оцінювання;
- інші факти, які свідчать про недосягнення визначених освітньою

програмою цілей та/або недотримання вимог забезпечення якості, зокрема: перевищення витрат на реалізацію освітньої програми над плановими показниками та/або суттєве зменшення надходжень на її реалізацію, що унеможлиблює її фінансування у повному обсязі; результати моніторингу ринку праці, якими виявлено невідповідність освітньої програми його потребам.

3) Рішення Вченої ради Університету щодо запровадження обов'язкових компетентностей, програмних результатів навчання та освітніх компонентів в освітніх програмах Університету.

4) Підтвержені рекомендації основних потенційних роботодавців щодо необхідних знань та вмінь для випускників даної освітньої програми.

5) Мотивоване звернення здобувачів вищої освіти за даною освітньою програмою та/або результати опитування студентів, які навчаються за нею.

6) Рекомендації органів акредитації та/або органів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти щодо необхідності внесення змін до освітньої програми.

4.3.2. Ініціювати пропозиції щодо внесення змін до затверджених освітніх програм можуть:

- Гаранти освітніх програм;
- Вчені ради структурних підрозділів;
- Науково-методична рада Університету;
- Вчена рада Університету;
- Ректор (проректори, відповідно до розподілу повноважень);
- Органи студентського самоврядування;
- Центр моніторингу та координації освітньої діяльності університету.

4.3.3. Зміни до затверджених освітніх програм за змістом поділяються на наступні групи:

- Внесення змін (додавання, вилучення, зміна формулювань) до програмних компетентностей та програмних результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти;
- Внесення змін (додавання, вилучення, зміна формулювань) до програмних компетентностей та програмних результатів навчання, визначених Університетом;
- Додавання форми підсумкової атестації, зміна назви обов'язкового освітнього компоненту та/або зменшення його обсягу (кредитного виміру), зміна форми контролю із іспиту на залік;
- Зміна форми контролю обов'язкового освітнього компоненту із заліку на іспит та/або збільшення його обсягу (кредитного виміру);
- Внесення змін до програмних результатів навчання (за необхідності - компетентностей) та/або освітніх компонентів спеціалізацій затвердженої освітньої програми;
- Внесення змін до вибіркових освітніх компонентів за умови, що ці

зміни не передбачають внесення змін у компетентності та програмні результати навчання;

- Внесення змін до розділу «Ресурсне забезпечення реалізації програми»;
- Внесення змін до матриць відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та забезпечення програмних результатів навчання компонентами освітньої програми.

4.3.4. Розроблення змін до освітньої програми здійснює гарант програми на підставі доведених до нього мотивованих пропозицій від ініціаторів (п.4.3.2.) або з власної ініціативи (крім рекомендації органів акредитації та/або органів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти). При цьому, розроблення змін до програми згідно з пропозиціями щодо внесення змін, які надійшли від Вченої ради Університету; ректора (проректорів, відповідно до розподілу повноважень), а також згідно з пропозиціями із підстав, передбачених п 4.3.1, пп. 1, 3 і 6 та від Науково-методичної Ради та Центру моніторингу та координації освітньої діяльності університету є обов'язковим. Рішення щодо врахування в освітній програмі інших пропозицій приймає гарант програми.

4.3.5. Розроблення змін до освітньої програми здійснюється гарантом освітньої програми самостійно або за участі робочої (проектної) групи освітньої програми. Внесення змін до програмних компетентностей, програмних результатів навчання та освітніх компонентів додатково оцінюється шляхом перевірки матриць відповідності: «компетентності – освітні компоненти», «результати навчання – освітні компоненти».

4.3.6. Проект змін до освітньої програми розробляється у вигляді порівняльної таблиці, яка містить діючу та нову редакцію кожної із позицій, що змінюється, а також обґрунтування по кожній такій зміні, та пояснювальної записки, в якій обґрунтовується необхідність внесення змін до програми. Додатками до проекту слугують документи, які підтверджують наявність підстав щодо внесення змін.

4.3.7. Розроблений гарантом програми проект змін до освітньої програми подається для розгляду та затвердження відповідно п.3.1.4. даного положення.

4.3.8. У випадку схвалення проекту змін науково-методичною радою нова редакція освітньої програми подається на затвердження Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

4.3.9. Затвердження змін до освітніх програм є підставою для внесення змін до навчальних планів.

4.3.10. Нову освітню програму розробляють у випадку необхідності внесення таких змін до затвердженої освітньої програми: зміна назви освітньої програми, обсягу та тривалості, типу програми, мети, орієнтації, фокусу, придатності до працевлаштування та подальшого навчання, вилучення однієї із форм підсумкової атестації.

Якщо сукупна кількість змін (за весь час реалізації програми) до програмних компетентностей, програмних результатів навчання та переліку

обов'язкових освітніх компонентів становить більше 50%, розробляється нова освітня програма.

4.3.11. Зміна гаранта освітньої програми здійснюється за результатом розгляду мотивованого подання інституту/факультету на засіданні Науково-методичної ради. Рішення про зміну гаранта освітньої програми вводиться в дію наказом ректора.

4.3.12. Дostroкове припинення роботи й призначення нового гаранта освітньої програми і членів проектної групи здійснюється на підставі наказу ректора Університету.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Освітні програми розміщуються на сайті Університету.

5.2. Паперові версії освітніх програм зберігаються на випусковій кафедрі, яка здійснює підготовку здобувачів вищої освіти.

5.3. Відповідальними за повноту й своєчасність розміщення інформації про освітню програму на сайті Університету є гарант освітньої програми.

5.4. Інформацію про освітні програми до Єдиної державної електронної бази з питань освіти вносить адміністратор бази ЄДЕБО.